

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd in Seleucensi Concilio Acacius Caesariensis aliu[m] fidei libellum
recitauit, quodq[ue] Acacius & illius sententiae sectatores, vbi ab
occidente redierat Imperator, Constantinopoli coeuntes, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

re contentio exorta, eos qui aderant, variè distraxit: quæ res origo & causâ fuit, vt illud conciliû Seleucię in duas partes diuideretur: quarû alteri Acacius Cæsareæ Palæstinæ episcopus, Georgius Alexandria, Vrsacius Tyri, & Eudoxius Antiochiæ, cum quibus triginta alij solum conspirabât, præfuere: alteri Georgius Laodicææ vrbis Syriæ episcopus, Sophronius Pompeiopolis, quæ est in Paphlagonia, & Eleusius Cyzici: cû quibus alij etiam cõplures consentiebant. Postquam illa vicerat sententiâ, quæ primû de fide quæri voluit, qui à partibus Acacij stabant, fidẽ Nicænam plane abrogandam, aliam nouâ describendâ significarût: qui aut̃ alteri parti adhærescebant (ac plures hi quidem numero fuere) alia omnia in cõcilio Nicæno confirmata approbarunt, verbo Consubstantiali solo reiecto. Quare cû multû ipsi inter se vsq; ad vesperû digladiati fuissent, tandẽ Siluanus ecclesiæ Tarfensis antistes magnopere vociferabatur, nullâ nouâ fidei formulâ describendam esse, sed eam, quę Antiochię in dedicatione ecclesiæ descripta erat, debere integrâ feruari. Quod cû dixisset, qui partibus fauebât Acacij, se inde subducunt: qui aut̃ in alteram partẽ propendebant, fidei formulam Antiochiæ editâ in mediû proferunt: atq; illa perlecta, conciliû illo die dimissum est. Postridie verò in Ecclesiam, quæ est Seleuciæ conuenientes, foribus occlusis, fidei formulam perlectâ, subscriptionibus suis ratâ fecere. Pro illis autem, qui desiderabantur, eorum lectores & diaconi ibi tû presentes (nam qui aberant, per illos se fidei decisionem approburos significauerant) illi formulæ subscripserunt.

Quod in Seleucensi Concilio Acacius Cæsariensis aliû fidei libellum recitauit, quodq; Acacius & illius sententiæ sectatores, vbi ab occidente redierat Imperator, Constantinopoli coeuntes, Conciliû Ariminense ratum habuerunt, atque illi addiderunt nonnulla. CAP. XXXII.

AB Acacio aut̃, & eius factione, ea quę in illo cõcilio cõfecta erât, propterea admodû reprehēdebantur, quod occlusis ecclesiæ ianuis, illis subscripserant. Nam ea, inquit Acaci⁹, quæ in occulto gerûtur, vt neutiquâ probari debêt,

x 2 ita

SOCRATIS HISTORIAE

ita sunt plena admodum suspicionis. Ista vero dicebat, quod esset illi in animo alteram fidei formulam, quam habebat ibi paratam, introducere. Eam igitur coram principibus Lauricio, & Leona perlegit: ad quam solam stabilendam omni cura & cogitatione incubuit. Secundo die concilij hæc acta sunt, præterea nihil. Tertio autem, Leonas dedit operam, ut pars utraque in vnum conueniret: quo quidē die, tum Macedonius episcopus Constantinopolis, tum Basilus Ancyre aderat. Et cum vtrique isti in vnam eandemque partem, Acacio videlicet aduersariam, conuenissent, Acaciana factio ad concilium accedere noluit: oportere inquiens, eos ante e conuentu eijci, qui etiam dudum abdicati fuerant, & in præsentia erant insimulati. Vbi vero post multam contentionem, hæc pars fuit superior, decedunt e concilio hi, qui erant accusati: in quorum locum Acacius cum suis succedit. Tum Leonas ait quidem libellum sibi ab Acacio datum: sed quod fidei formula esset, quæ eorum sententiã, qui partes cõtrarias tuebatur, partim clam, partim palam & aperte oppugnabat, eos prorsus celauit. Postquam illi, qui aderant, conquievere, pro certo persuasi libellum nihil minus, quàm fidei formulam in se complecti, tandem fidei formula ab Acacio composita cum præmio perlecta est: quæ se habet ac hunc modum. A nobis quidem, qui heri, hoc est ad quintum Calend. Octobris ex Imperatoris edicto Seleuciæ vrbis Isauriæ conuenimus, summo studio laboratum est, ut pax in ecclesia ritè conseruaretur, deq; fide, sicut prophetiæ, euangelicæq; voces nos docent (ita enim à sanctissimo Imperatore Constantio imperatum est) tranquillitas sedatisq; animis disceptaretur: atque adeo nihil contra sacras scripturas in fidem induceretur ecclesiasticam. Verùm cum essent in concilio nonnulli, qui hos contumeliis vexare, illis ora obturare, loquiq; prohibere, alios inuitos excludere, quosdam ex variis prouinciis, qui erant abdicati, sibi adiungere, eosque contra veterem ecclesiæ canonē secum habere cœperunt, ipsum concilium (sicut Lauricius illustrissimus prouinciæ præfectus suis ipsius oculis coram aspexit) grauissimo tumultu sane redundauit. Sed quorsum ista? ut intelligatis nos fidem in dedicatione ecclesiæ Antiochiæ celebrata, expositam confirmatamque minimè reij-

scree

cere, sed eam hic in medium adducere: quandoquidem con-
 stat patres nostros id temporis in hac proposita de fide cō-
 trouersia inter ipsos consensisse. Verum quoniam hæ vo-
 ces, Consubstantiale, & æquiconsubstantiale, cum superio-
 ribus temporibus, tum adhuc nonnullorum animos mag-
 nopere conturbant, atque adeò fides à quibusdam, qui filiū
 patri dissimilem asserunt, nouari dicitur, idcirco tum Con-
 substantiale, tū æquiconsubstantiale, tanquam verba à scri-
 pturis abhorrentia reijcimus, tum verbum dissimile, anathe-
 ma indicamus: omnesq; qui illius verbi patrociniū susci-
 piunt, ab ecclesia ducimus penitus alienos: similitudinem
 autem filij cum patre fatemur manifestò, Apostolum sicuti
 de filio sic loquentem: qui est imago Dei inuisibilis. Con-
 fitemur igitur & credimus in vnum Deum, patrem omnipo-
 tentem, effectorem cælorum & terræ, visibilium & inuisibi-
 lium. Credimus quoque in dominum nostrū Iesum Chri-
 stum filium eius, ab eo sine affectione ante omnia secula ge-
 nitum, Deum verbum, de Deo vnigenitum, lumen, vitam,
 veritatem, sapientiam: per quem omnia facta sunt, tum quæ
 in cælis, tum quæ in terris, siue visibilia illa sunt, siue inuisi-
 bilia. Hunc credimus in fine seculorum carnem ex sancta
 virgine Maria sumpsisse, quo peccata deleret: hominem fa-
 ctum, passum pro peccatis nostris: resurrexisse, ascendisse in
 cælos, sedere ad dexteram patris: & iterum venturū cum glo-
 ria iudicare viuos & mortuos. Credimus etiam in spiritum
 sanctum, quem & paraclitum nominauit seruator & Do-
 minus noster, promittens se eum post discessum suum di-
 scipulis suis missurum, quem quidem misit: per quem cre-
 dentes in ecclesia, & baptizatos in nomine patris, & filii, &
 spiritus sancti sanctificat. Eos autem, qui præter hanc fidem,
 aliam vllam prædicauerint, alienos ab ecclesia catholica de-
 cernimus. Ista quidem fidei formula fuit ab Acacio edita.
 Cui tum Acacius, tum eius factionis fautores, qui totidem
 erant numero, quot paulo ante commemorauimus, subscripsere,
 Contra quam, cum erat perlecta, Sophronius Pompeiopo-
 lis, quæ est in Paphlagonia episcopus, ad hunc modum (eius
 enim verbis vtar) vociferatus est. Si noua in dies singulos
 nostræ ipsorum voluntatis & sententiæ prolatio, sit formu-
 la fidei, fieri non potest quin accuratam veritatis perceptio-

SOCRATIS HISTORIAE

nem finis breui prorsus amissuri. Sic Sophronium locutum accepimus. Ac meo quidem iudicio, si qui eum ætate anteerent, quiq; eodem tempore cum illo viuerent, eadem semper de fide concilij Nicæni in animos induxissent, omnis feditiosa & turbulenta concertatio prorsus extincta fuisset, hicq; temerarius & inconsultus in ecclesiis tumultus minime dominatus esset. Verum quæadmodum istæ res se habeant, viderint illi, qui plus intelligentia pollent & solertia. Vbi multa de hac re, de quæ illis, qui essent in crimen vocati, ipsi inter se vltro citroq; agitaissent, tandem concilium dimissum est. Quarto die in vnum conueniunt omnes: iterum verbis digladiantur. Inter quos Acacius talem profert sententiam: si fides Nicæna erat olim semel mutata, & postea sapius, quid obstat, quo minus etiã iam noua fidei formula describatur. Ad quem respondet Eleusius, concilium in præsentia conuocatum, non vt discat, quæ didicerit, neq; vt fidem accipiat, quam nõ habuerit, sed vt in fide patrũ incedens, ab ea ad extremum vitæ diem non aliquando dessectat. Eiusmodi verbis Acacij sententiæ occurrit Eleusius, fidem patrũ, fidem Antiochiæ expositam appellans. At huic etiã poterit occurrere: quomodo, Eleusi, eos qui Antiochiæ cõuenerunt, patres nominas, illorũ aut maiores, patres esse inficiaris? Nam qui fuere Nicææ coacti, fideiq; Cõsubstantialis consenserunt, magis propriè patres vocari poterunt, tum quòd tẽpore antecesserint, tum quòd qui cõuenerunt Antiochiæ, ab illis fuerunt ad sacerdotij dignitatem delecti. Quod si qui Antiochiæ erant congregati, suos ipsorũ patres è medio sustulerunt, isti illorum polteri parricidas imprudentes sequuntur. Et qua ratione, amabo, eorũ delectum & ordinationem tãquam probam & spectatã amplectuntur, fidem autẽ tanquã parum sinceram & exploratã irritã faciunt? Nam si illi spiritũ sanctum non habebant, qui per ordinationem in quẽq; descẽdit, isti sacerdotij functionem non acceperunt. Qui enim accipere potuerunt, cũ daretur ab iis, qui eũ non habuere? Ista certè contra Eleusii sententiam non in scitè dici possunt. Rursus alia inter ipsos orta est quæstio. Cũ enim factio Acaciana in fidei formula perlecta, filiũ dei patri simile assereret, quæsitũ est, quia in re filius similis esset patri. Respondet Acacius, filiũ non substantia, sed sola voluntate patri simile esse. At

pars

pars aduersaria, eum substantia patri simile constanter affirmavit. De hac controuersia toto illo die certatum est. Acaciusq; probè refutatus, cum quæreretur ab illo qua ratione in libris, quos ediderat, filium omnibus in rebus patri similem affirmasset, iam tamen similitudinè, quæ est filij cū patre per substantiam omnino denegaret. Tum ille, nemo, inquit, vel qui olim, vel qui recètiore memoria fuit, ex libris, quos scripsit, diiudicari solet. Cū multa essent de hac controuersia in vtrāq; partē accuratè disputata, nec tamē posset de illa inter eos conuenire, Leonas confurgens cōcilium dimisit. Hunc igitur exitū habuit concilium Seleuciæ congregatū. Postridie eius diei, cū de eo continuando rogaretur, noluit denuò cū illis in vnū locū cōuenire, sed dixit se ab Imperatore missum, vt cōcilio concordī interesset: Verū cum nonnulli inter se dissentiant, nō possum, inquit, adesse. Abite ergo, & in ecclesia nugas agite. Qua re confecta, Acaciana factio occasionē, quam optabat, sibi oblatā existimans, ad concilium denuò accedere recusauit. Qui autē alterius partis erant, in ecclesiam cōuenientes, accersunt Acacium cū suis, quo de Cyrillo Hierosolymorum episcopo decideretur. Hoc loco intelligam⁹ oportet, Cyrillū iam antea accusatū fuisse (qua de re certè non habeo dicere) & ab episcopatu summotū, quod sepe numero, vt de eo decerneretur, accersitus, iā per duos annos cōtinuos, vti eo pacto criminatiōe elaboraret, nō omnino cōparuerit. Qui simul atq; de gradu esset deiectus, appellationis libello ad eos, qui eū deiecerāt, missus, ad maiores iudices prouocauit. Cui quidē appellationi Constantius Imperator suffragatus est. Atq; à Cyrillo solo ac primo perinde ac si res apud laicos iudices ageretur, contra canonis ecclesiastici consuetudinē prouocatum est. Tandem Seleuciam, vti de eo iudicium fieret, aduentauit: & ob eam causam episcopi Acacium cum suis, vt paulò ante dixi, accersiuere, quo nō solū de Cyrillo, verū etiam de illis reis, qui ad partes Acacij cōfugissent, decideretur. At vbi sapius accersiti non venerunt, illum ipsum Acacium, Georgiū etiā episcopum Alexādriæ, Ursaciū Tyri, Theodorū Chæretaporum vrbis Phrygiæ, Theodosiū Philadelphiæ, quæ est in Lydia, Euagriū Mitylenes insula, Leontium Tripolis Lydiæ, & Eudoxium, qui primum Germanici episcopus fuit,

*Milene
iam dici-
tur quæ
olim Les-
bos.*

SOCRATIS HISTORIAE

postea episcopatum Antiochia, quæ est in Syria, callide ad-
 deptus est, abdicarunt: quinetiam Patrophilum, quòd à Do-
 rotheo presbytero accusatus, & ab ipsis accersitus, non mo-
 rem gessisset. Atque istos solum abdicarunt. Asterium au-
 tem, Eusebium, Abgarum, Basilicum, Philum, Philedium,
 Eutyrium, Magnum, & Eustathium excommunicarunt, de-
 creueruntq; ut vsque eo in illo manerent statu, quoad ipsi
 pro se respondentes sua crimina diluerent. Quibus rebus
 confectis, literisque ad abdicatorum ecclesias, quæ illas de
 ipsis certiores facerent, datis, Anianum loco Eudoxij epi-
 scopum Antiochiæ constituunt: quem factio Acaciana com-
 prendens, Leonæ & Lauricio tradit. Illi eum in exilium e-
 iijciunt. Quo facto, episcopi qui Anianum ordinauerant,
 contestatione apud Leonam & Lauricium cõtra factionem
 Acacianam vsi sunt: qua significabant iudicium concilij vi-
 olatum esse. Cæterum vbi nihil profecere, Constantinopo-
 lim, quò de rebus à se in cõcilio iudicatis imperatorem do-
 cerent, rectà contendunt. Imperator enim à partibus ad oc-
 cidentem spectantibus eo reuerterat, & per idem tempus
 proconsulum magistratu penitus sublato, Honoratum præ-
 fectum Constantinopolis creauerat: At Acacius eos præuer-
 tens, calumniari apud Imperatorem, eumq; docere cõcepit, fi-
 dei formulam ab illis editam non admittendam esse. Itaque
 Imperator rem indignè & grauitè ferens, constituit eorum
 societatem diuellere, legeq; sancit, eos, qui publica mu-
 nera obirent (etenim nonnulli eorum ad publicam admi-
 nistrationem acciti, pars ex senatorum numero fuerunt, pars
 magistratus gesserunt in prouinciis) ad priuatam vitæ con-
 ditionem redigerentur. Dum ita turbatum est, Acacius &
 eius fautores mansere Constantinopoli, & Episcopis Bythi-
 niæ accersitis aliud concilium constituere. Erant omnes nu-
 mero quinquaginta: quibus accessit Maris episcopus Chal-
 cedonis: fidei formulam Arimini perlectam, ante cuius ini-
 tium consules scripti erant, cõfirmant. Quam quidem hoc
 loco citare esset superuacaneum, si modò illi ipsi nihil adie-
 cissent: sed quoniam quædam verba sunt ab illis adiuncta,
 necessum est denuò eandem hic ascribere, quæ ita se habet.

Credimus in vnum Deum, patrem omnipotentem, ex
 quo omnia. Et in vnigenitū filium Dei, ante omnia sæcula,
 & ante

, & ante omne principium ex Deo genitum: per quem omnia
 , facta sunt, visibilia & inuisibilia: vnigenitum solum ex solo
 , patre genitum: Deum de Deo, similem patri, qui eum genuit
 , secundum scripturas: cuius generationem ut litera sacra te-
 , stantur, nemo nouit, nisi solus pater, qui genuit illum. Huc
 , nouimus vnigenitum Dei filium a patre missum, descendisse
 , de caelis, sicut scriptum est, & cum discipulis versatum esse,
 , & vniuersa oeconomia plene iuxta patris voluntatem exple-
 , ta, crucifixum, mortuum, & sepultum: descendisse ad infe-
 , ros, quem infernus ipse exhorruit: resurrexisse a mortuis
 , tertia die, versatum denuo cum discipulis: & diebus quadra-
 , ginta completis, assumptum ad caelos: sedere ad dexteram
 , patris: venturum in extremo resurrectionis die, cum gloria
 , patris, ut reddat vnicuique iuxta opera sua. Et in spiritum
 , sanctum, quem ipse vnigenitus Dei filius, Christus, Domi-
 , nus & Deus noster promisit se missurum generi humano pa-
 , traelatum, sicut scriptum est, spiritum veritatis, quem ipse mi-
 , sit, quando assumptus erat ad caelos. Nomen autem substan-
 , tia, quod a pluribus simpliciter ponebatur, quia erat igno-
 , ratum a populo, offendiculum peperit. Visum est igitur, quo-
 , niam in scripturis nusquam reperitur, illud omnino tollere,
 , & quia diuina eloquia de patris & filij substantia non me-
 , minerunt, nullam deinceps illius facere mentionem. Nam
 , substantia patris, & filij, & spiritus sancti, ne nominari qui-
 , dem debet. Nos ergo, sicut litera sacra nos docent, filium
 , similem patri dicimus. Omnes autem haereses, & quae iam
 , antea condemnatae sunt, & quae nuper exortae, si huic fidei
 , formulae modo expositae repugnent, anathema sunt. Ista
 , Constantinopoli eo tempore fuere perfecta. Nos vero tan-
 , quam labyrintho formularum tandem aliquando percursio,
 , earum numerum iam breuiter colligamus. Post fidei formu-
 , lam in concilio Nicano editam, duas alias Antiochiae tem-
 , pore dedicationis ecclesiae descripserunt episcopi: tertia ab
 , episcopis qui cum Narcisso erant in Gallia facta est, imperato-
 , ri; Constantino donata. Quarta per Eudoxium episcopis Ita-
 , liae missa. Tres item Sirmij scriptis proditae: quarum vna cum
 , Coss. ascriptis Arimini perfecta est. Octaua Seleucia diuul-
 , gata, quam factio Acaciana legendam curauerat. Nona &
 , vltima Constantinopoli cum accessione exposita. Erat naq;

SOCRATIS HISTORIAE

huic adiunctum, ut nulla mentio vel substantiæ, vel substantiæ diuinæ fieret. Cui Viphilas Gotthorum episcopus, tum primum assentiebatur. Nam ante illud tempus Theophili vestigia, qui episcopus Gotthorum erat, quiq; cū concilio Nicæno interesset, ei subscripserat, sedulo persecutus, fidē Nicææ stabilitā amplexatus est. Sed de istis hoc modo.

*Quod abdicato Macedonio, Eudoxius episcopatum
Constantinopolitanū capescebat, & de Eustathio
Sebastiæ Episcopo. CAP. XXXIII.*

AB Acacio etiam, Eudoxio, & illorum fautoribus Constantinopoli maximo studio & contentione animi laboratū est, ut per ipsos vicissim aliquot partium aduersariarū gradu episcopali mouerētur. Atq; illud nos minime præterire debet, utraq; partē non propter religionē, sed propter alias causas istas abdicaciones decreuisse. Nam tametsi fide dissentiebant, tamen in se ipsis mutuo abdicandis, fidē, alter alterius, neutiquā insimularunt, sed, qui stabant ab Acacio inā imperatoris, quā cū contra alios, tū contra Macedonium in primis animo conceptā explere nitebantur, tanquā ansam opportune arripientes, primū Macedoniū episcopatus dignitate deiciūt, tū quod multiplicis cædis author fuisset, tū quod diaconū in stupro deprehensum recepisset in cōmunionem: Eleusium deinde, Cyzici episcopū, quod Heraclium quendā Herculis Tyrij sacerdotē in præstigiis magicis cōpertum baptizauerat, & ad gradū diaconatus extulerat: tū Basilium, qui & Basilas nominabatur, quiq; Marcelli loco ad episcopatū Ancyræ delectus erat, quod certū hominem tormētis vexauerat, vinculisq; constrictū in carcerē cōcluserat, quod calūnias quibusdā contexuerat, deniq; quod per epistolas Affricæ ecclesias perturbauerat: deinceps Dracontū, quod relicta Galatia in Pergamū secesserat. Abdicarunt præterea Neonam episcopū Seleuciæ, vbi conciliū habitū fuerat: Sophroniū etiā Pōpeiopolis, quæ est in Paphlagoniā episcopū: Elpidium Satalorū vrbis Macedoniae episcopū: Cyrillum Hierosolymorum: & alios deniq; ob alias causas. Eustathio autē episcopo Sebastiæ, quæ est in Armenia, ne sui quidē purgandi dabatur potestas, quod ab Eulano suo ipsius patre, & episcopo Casareæ Cappadociæ iam pridem